

Даючи правові характеристики діям, вчинкам, поведінці людей, вживають прикметники *незаконний, беззаконний, протизаконний, антизаконний*: «Знання і добрий розум підказують нам, жінко, що треба і можна боротися проти кожного *незаконного вчинку*» (З. Тулуб); «Ні, за невиконання постанови уряду та за *протизаконні вчинки* в колгосп не посилають» (О. Вишня); «До викриття кар'єризму, свавільних *антизаконних дій* чинуш, що відірвались від партії і народу, звернувся і Ярослав Гримайло в повісті «Подобиці листом» (Літ. газ.). Чи можна вважати рівнозначними, взаємозамінними такі префіксальні прикметники в словосполученнях: *незаконні дії (вчинки), беззаконні дії (вчинки), протизаконні дії (вчинки), антизаконні дії (вчинки)*? Спробуймо розібратися.

Прикметник *незаконний*, утворившись за допомогою частки-префікса **не-** від прикметника *законний*, виражає протилежне йому значення, вказуючи на невідповідність установленим законам, на їх порушення.

Значення прикметника *беззаконний* визначається через співвідносну прийменниково-відмінкову форму *без закону* і тлумачиться як такий, що зовсім не дотримується встановлених законів. Крім того, префікс **без-** різкіше, експресивніше, ніж **не-**, підкреслює відсутність ознаки.

Прикметник *протизаконний* досить прозорий, тому що префікс **проти-**, співвідносячись з відповідним прийменником, зберігає і його просторове значення спрямованості. Отже, прикметник *протизаконний* наголошує саме на спрямованості проти закону. З цим значенням уживається і прикметник *антизаконний*, тому що префікс **анти-** є лише іншомовним відповідником слов'янського префікса **проти-**.

Як бачимо, прикметники *незаконний, беззаконний, протизаконний* мають близькі, але неоднакові значення. Спільне значення виражають лише прикметники *протизаконний* і *антизаконний*. Утворюючи словосполучення з іменниками типу *дії, вчинки*, такі прикметники дають змогу найточніше, найоб'єктивніше оцінити дії людини щодо дотримання нею встановлених законів. Якщо ми лише констатуємо невідповідність дій установленим законам, потрібно вживати прикметник *незаконний*. Коли ж виникла потреба різко наголосити на недотриманні людиною установлених законів, на їх порушенні, доречно використати прикметник *беззаконний*. Підкреслюючи спрямованість дій людини проти законів, можна скористатися прикметниками *протизаконний* і *антизаконний*.